

Результати СЕЕ

AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік

Фокус на ефективність

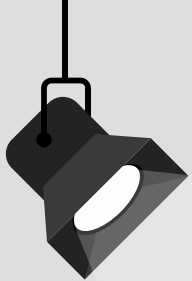

Зміст

1	Вступне слово – Даміан Калиновський, Лівіу Кіріца та Павел Ярошевич	03
2	AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік – результати	04
3	Результати CEE AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік - ключові висновки	05
4	Відмінності між регіонами CEE та EMEA	
4.1	Законодавство з AML • Прогноз щодо нормативних вимог • Виклики у сфері AML	07
4.2	Операційна діяльність у сфері AML • Ефективність заходів AML контролю • Динаміка витрат • Пріоритетні напрямки інвестицій	09
4.3	Технології • Інвестиції у технології • Рішення на базі штучного інтелекту	14
5	Інформація про опитування	17
6	Контакти	18

Вступне слово – Даміан Калиновський, Лівіу Кіріца та Павел Ярошевич

Згідно з результатами дослідження CEE AML у регіоні EMEA за 2024 рік, фінансові установи в CEE мають перевагу завдяки значній кількості фахівців з протидії фінансовим злочинам на ринку праці.

Ця позитивна ситуація, ймовірно, пов'язана з високою концентрацією Глобальних Центрів Послуг бізнесу, які сприяють навчанню фахівців, забезпечуючи їх знаннями та досвідом у сфері протидії відмиванню коштів (AML) та інших аспектів комплаєнсу.

Багато фінансових установ у CEE активно оновлюють свою IT-інфраструктуру, причому більшість з них готові вкладати значні кошти в новітні технології. Дані показують, що фінансові установи в CEE більш підготовлені до інтеграції технологій штучного інтелекту у свої AML-моделі, ніж окремі регіони Західної Європи.

При цьому компанії, що впроваджують технології штучного інтелекту, мають забезпечити оцінку й управління широким спектром ризиків, на які нові технології наражають підприємство на всіх його рівнях, включно зі змінами законодавства, пов'язаними з використанням штучного інтелекту.

Даміан Калиновський
Керуючий партнер,
підрозділ протидії з
питань фінансових
злочинів,
PwC Польща

Лівіу Кіріца
Партнер,
консультування з
питань фінансових
злочинів,
PwC Чехія

Павел Ярошевич
Партнер,
підрозділ протидії з
питань фінансових
злочинів,
PwC Польща

AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік – результати

Дослідження з питань AML у регіоні EMEA за 2024 рік виявило кілька важливих спостережень та викликів, з якими стикаються фінансові установи регіону у контексті AML практик:

- Зростаючий тиск з боку регуляторних органів становить значний виклик, а законодавчі вимоги можуть ускладнювати операційні процедури.
- **Фінансові установи мають різні погляди на ефективність чинного законодавства:** банки оцінюють його як менш ефективне порівняно з платіжними установами та фондами з управління активами.
- У Європейському Союзі (ЄС) **більше половини респондентів підтримали майбутнє набуття чинності Пакету законодавства ЄС з протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом і вважають поточне законодавство достатньо зрозумілим і оптимальним для своїх цілей.**
- Понад половина респондентів зазначили, що їхні витрати на дотримання вимог законодавства з AML зросли більш ніж на 10% за останні два роки. Банки повідомили про найвищі витрати, пов'язані з наймом додаткових фахівців та інвестиціями в нові цифрові інструменти.
- **Для багатьох фінансових установ залучення кваліфікованого персоналу є вирішальним для ефективного дотримання вимог AML,** оскільки без належно підготовлених фахівців неможливо забезпечити ефективну роботу та впровадження сучасних технологій. У наступні роки підвищення кваліфікації співробітників також може стати важливим рушієм інвестицій.

Читати звіт

Результати CEE AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік - ключові висновки

Фінансові установи в регіоні CEE стикаються з такими ж викликами, як і їхні колеги в країнах регіону EMEA. Водночас, як і передбачалося, існують і значні відмінності:

→ Респонденти з країн CEE, що входять до складу ЄС, вважають, що поточне і майбутнє регуляторне середовище є менш ефективним, ніж оцінюють їхні колеги з регіону EMEA. Це зумовлено, зокрема, відсутністю єдиних стандартів і недостатньою кількістю практичних рекомендацій. Обидва регіони стикаються з подібними викликами в сфері AML, такими як тиск з боку регуляторів і операційні труднощі. При цьому регіон EMEA має більші виклики з підбором персоналу, а регіон CEE стикається з викликами в утриманні фахівців через зростання очікувань щодо заробітної плати.

43%

фінансових установ у CEE вважають ефективними як поточні, так і очікувані норми AML в майбутньому

→ Фінансові установи країн CEE в цілому вважають проблему підвищення кваліфікації персоналу менш актуальною, ніж їхні колеги в країнах регіону EMEA. Це може бути пов'язано з їхнім успішним досвідом використання наявних фахівців, які були залучені через аутсорсинг бізнес-процесів та керовані послуги.

→ Моніторинг транзакцій вважається найменш ефективним методом контролю AML у регіоні CEE, що вказує на необхідність подальших удосконалень у цій сфері. Водночас моніторинг транзакцій отримав вищу оцінку ефективності від більшості фінансових установ регіону EMEA і залишається пріоритетним напрямком інвестицій як у країнах CEE, так і в усьому регіоні EMEA.

30%

фінансових установ регіону CEE вважають моніторинг транзакцій як пріоритетний напрямок для інвестицій у наступні 24 місяці

Результати CEE AML дослідження у регіоні EMEA за 2024 рік - ключові висновки

Фінансові установи у регіоні CEE стикаються з подібними викликами, проте, як і можна було очікувати, існують і суттєві відмінності:

→ Більшість фінансових установ CEE повідомили про зростання витрат на дотримання вимог законодавства з AML за рахунок інфляційних процесів, підвищення заробітної плати й інвестицій у технології. Темпи зростання цих витрат виявилися вищими, ніж у більшості фінансових установ в регіоні EMEA. Фінансові установи в CEE планують виділити понад 10% свого бюджету на впровадження новітніх технологій.

→ При цьому респонденти з регіонів Бенілюкс, Велика Британія й Ірландія та Німеччина, Австрія і Швейцарія (DACH), які входять до складу регіону EMEA, меншою мірою готові до інвестицій у новітні технології. Згідно з результатами опитування, IT-інвестиції вже принесли суттєві переваги фінансовим установам у країнах CEE: менша кількість респондентів у цьому регіоні вважає перешкодою застарілі системи, порівняно із середніми показниками для регіону EMEA.

→ Регіон CEE демонструє вищий рівень впровадження цифрових інструментів «Знай свого клієнта» (KYC) і рішень на основі штучного інтелекту (ШІ). Ці інструменти активно використовуються для моніторингу транзакцій, скринінгу, проведення належної перевірки клієнтів та оцінки ризиків, що свідчить про загальну тенденцію до впровадження передових технологій для підвищення ефективності процедур AML.

91%

фінансових установ
регіону CEE планують
інвестиції у цифрові
інструменти у наступні
24 місяці

Відмінності між регіонами СЕЕ та ЕМЕА

Законодавство з AML

Прогноз щодо нормативних вимог

Фінансові установи країн СЕЕ здебільшого вважають поточні та майбутні нормативні вимоги у сфері AML неконструктивними: лише 43% респондентів оцінили їх як цілком ефективні. На противагу, установи в регіоні ЕМЕА демонструють більшу впевненість щодо поточних (56%) і майбутніх (54%) нормативних вимог. Детальний аналіз відповідей у регіоні СЕЕ показує схожі результати: трохи менше 40% банків вважають поточні та майбутні нормативні вимоги ефективними, тоді як платіжні установи більш оптимістичні — 75% респондентів вважають обидві категорії нормативних вимог ефективними.

Основною проблемою поточного законодавства, на думку фінансових установ Центральної та Східної Європи, є відсутність єдиних стандартів у різних країнах і галузях (18%).

Щодо майбутніх нормативних вимог, 25% респондентів з країн СЕЕ вважають основною проблемою відсутність практичних рекомендацій. Респонденти з обох регіонів — СЕЕ, а також ЕМЕА — погоджуються, що головним викликом поточних вимог є відсутність єдиних стандартів. Водночас фінансові установи з регіону ЕМЕА менш стурбовані браком практичних рекомендацій для застосування майбутніх вимог (12%) і продовжують вважати головною проблемою відсутність єдиних стандартів у різних країнах і галузях.

Відмінності між регіонами СЕЕ та ЕМЕА

Законодавство з AML

Виклики у сфері AML

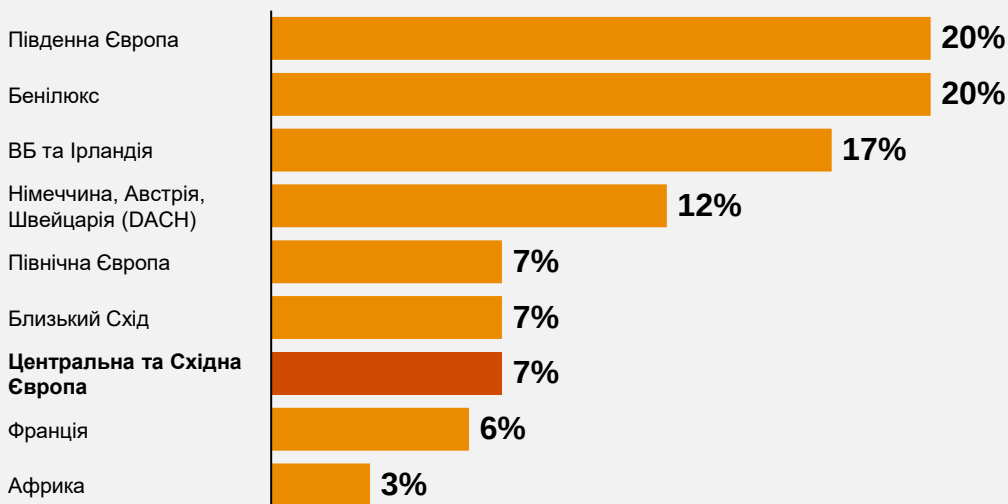
Відповіді респондентів із регіону СЕЕ та ЕМЕА щодо поточних викликів в цілому є схожими. Обидві групи респондентів визначили підвищення тиску з боку регуляторів (38% у СЕЕ, 38% у регіоні ЕМЕА) і законодавчі вимоги, які ускладнюють операційні процеси (36% у СЕЕ, 34% у ЕМЕА), як основні напрямки викликів.

Найбільша різниця у відповідях респондентів стосується викликів, пов'язаних із підбором персоналу: у СЕЕ ця сфера не вважається суттєвою проблемою, про що зазначили лише 7% респондентів. На противагу, у регіоні ЕМЕА 24% фінансових установ повідомили про значні труднощі з пошуком фахівців.

Аналіз за галузями підтверджує аналогічні висновки: лише незначна частка банків у країнах СЕЕ повідомила про виклики у сфері підбору персоналу, і жодна платіжна установа не зазначила про такі проблеми. Велика частина респондентів як з СЕЕ, так і з регіону ЕМЕА висловила зацікавленість у збільшенні чисельності персоналу (72% у регіоні ЕМЕА, 67% у СЕЕ). Відмінністю є те, що фінансові установи країн СЕЕ не планують скорочення штатів персоналу на відміну від своїх колег у регіоні ЕМЕА. Цікаво, що 41% респондентів з фінансових установ СЕЕ назвали «зарплатний пакет» головною перешкодою для утримання фахівців з AML і протидії фінансуванню тероризму (CFT), порівняно з 31% у регіоні ЕМЕА.

Це свідчить про те, що попри відсутність дефіциту експертів і фахівців на ринках країн Центральної та Східної Європи, має місце очікування вищої заробітної плати. Факторами, що викликають цю тенденцію, є посилення інфляції і загальний тренд наближення заробітних плат до західноєвропейського рівня.

Діаграма 1: Респонденти, які зазначили підбір кваліфікованого персоналу одним з найбільших викликів у сфері AML – за регіонами

Джерело: Дослідження з AML у регіоні ЕМЕА за 2024 рік

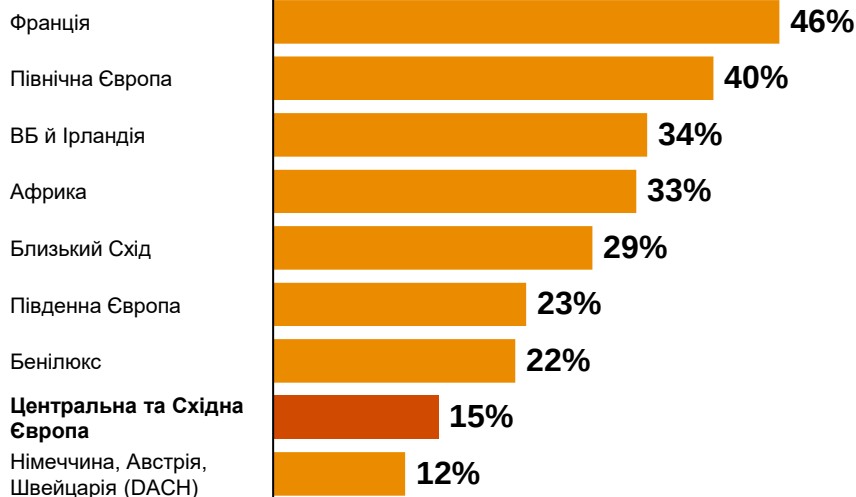
Операційна діяльність у сфері AML

Ефективність заходів AML контролю

Існують помітні відмінності в оцінці ефективності процедур контролю AML між респондентами з СЕЕ та їх колегами із Західної Європи. У регіоні EMEA більшість респондентів вважають підвищення кваліфікації персоналу найефективнішою процедурою контролю AML. Відмінності особливо помітні між Німеччиною, Австрією та Швейцарією, де підвищення кваліфікації персоналу високо оцінюється, і СЕЕ, де найменша частка респондентів надає цьому пріоритет. У СЕЕ банки також вважають підвищення кваліфікації однією з найменш ефективних процедур контролю, що відповідає загальній думці банків у регіоні EMEA.

Ця різниця пояснюється відсутністю дефіциту високоосвічених фахівців та історичною присутністю центрів з аутсорсингу бізнес-процесів у сфері боротьби з фінансовими злочинами в СЕЕ. З часом ці центри підготували велику кількість фахівців з функцій AML, що зменшило необхідність у пріоритетному підвищенні кваліфікації в порівнянні з іншими регіонами. Наявність кваліфікованих експертів, ймовірно, дозволила респондентам з СЕЕ почуватися впевненіше щодо наявності підготовлених кадрів і зосередитися на інших заходах контролю у сфері AML.

Діаграма 2: Частка респондентів, які оцінили «Підвищення кваліфікації персоналу» як найефективнішу процедуру контролю у сфері AML – за регіонами

Джерело: Дослідження з AML у регіоні EMEA за 2024 рік

Відмінності між регіонами CEE та EMEA

Операційна діяльність у сфері AML

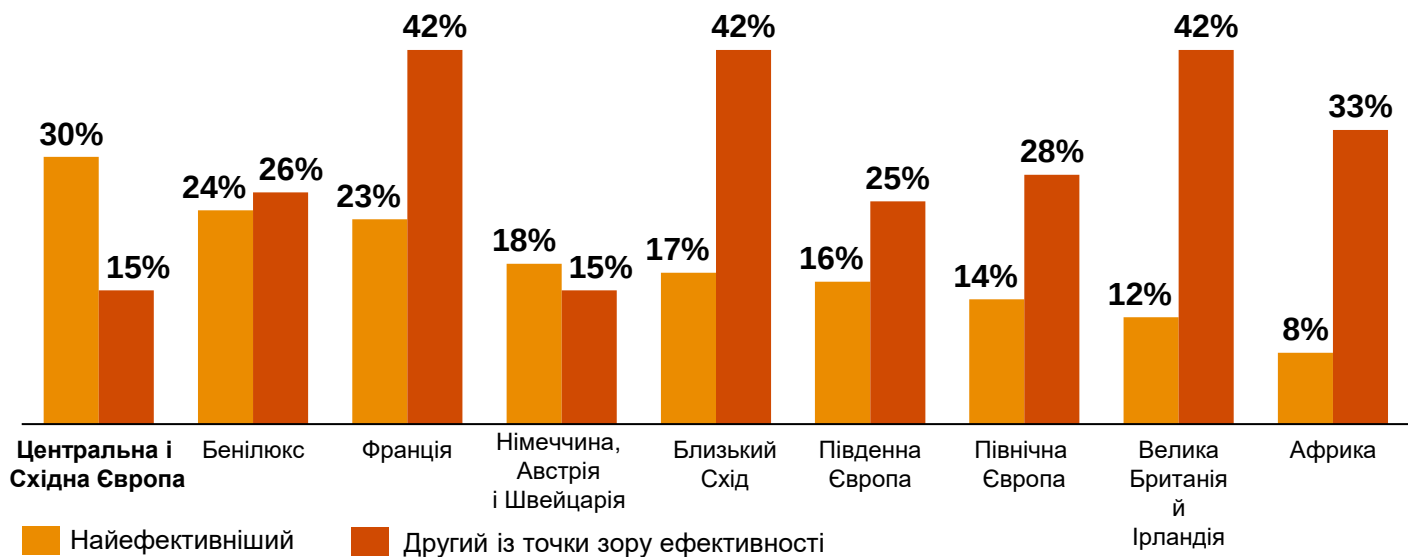
Ефективність заходів AML контролю

У більшості регіонів EMEA респонденти назвали скринінг другим за ефективністю механізмом контролю у сфері AML. Однак у CEE ситуація відрізняється: 30% респондентів вважають скринінг найефективнішим механізмом контролю AML, а 15% зазначили його як другий за ефективністю метод. Це відрізняє CEE від більшості країн Західної Європи.

Посилений акцент на скринінг у CEE може бути зумовлений значними інвестиціями фінансових установ у ці інструменти після початку війни в Україні. Збройний конфлікт призвів до запровадження численних санкційних списків, що, у свою чергу, створило необхідність посилення інструментів скринінгу для забезпечення дотримання нормативних вимог. Лише 8% респондентів у CEE (порівняно з 12% у регіоні EMEA) вказали на якість інструментів скринінгу як на найбільший виклик у сфері AML/CFT. Це свідчить про те, що вдосконалення механізмів скринінгу зменшило занепокоєння щодо їхньої оптимальності та дозволило установам у CEE вважати скринінг найефективнішим елементом системи контролю AML.

Діаграма 3: Як респонденти оцінили ефективність скринінгу як механізму контролю у сфері AML – за регіонами

Джерело: Дослідження з AML у регіоні EMEA за 2024 рік

Відмінності між регіонами CEE та EMEA

Операційна діяльність у сфері AML

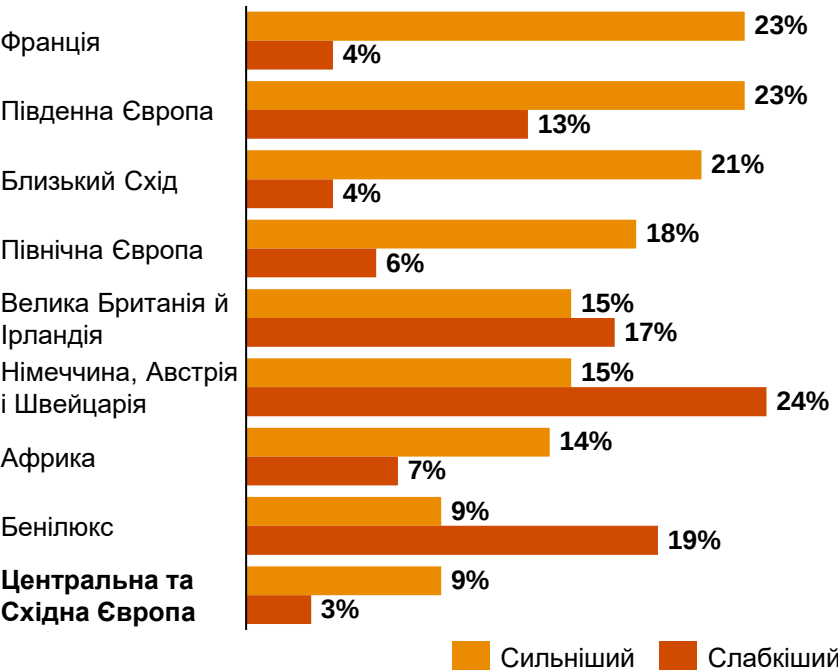
Оцінка моніторингу транзакцій як механізму контролю в сфері AML вказує на значну відмінність між Західною Європою і CEE. За винятком регіону Бенілюкс, в CEE ефективність моніторингу транзакцій отримала найнижчу оцінку серед респондентів порівняно з іншими регіонами EMEA. Лише 9% респондентів у CEE вважають моніторинг транзакцій найефективнішим механізмом контролю в сфері AML.

Ця ситуація вказує на те, що моніторинг транзакцій все ще перебуває на етапі розвитку в регіоні CEE. Це підтверджується тим, що 30% респондентів, (найбільший відсоток серед усіх регіонів EMEA), визначили його як пріоритетний напрямок для інвестицій упродовж наступних двох років.

Це свідчить про зростаюче усвідомлення важливості покращення навичок у сфері виявлення та звітування.

Діаграма 4: Як респонденти оцінили ефективність моніторингу транзакцій як механізму контролю у частині AML

Динаміка витрат

Понад 80% фінансових установ у CEE зафіксували зростання витрат на комплаєнс у сфері AML. Середній відсоток цього зростання в регіоні становить 16%, що є найвищим показником у Європі. Як і в інших частинах регіону EMEA, банки в CEE зіткнулися з найбільшим зростанням витрат. Це може бути пов'язано з високими темпами інфляції через пандемію COVID-19, впливом війни в Україні, підвищенням заробітної плати та збільшенням інвестицій у технології.

Таблиця 1: Динаміка витрат – за регіонами

Регіон респондентів	Динаміка витрат
Африка	21,00%
Центральна та Східна Європа	16,00%
Бенілюкс	16,00%
Велика Британія й Ірландія	15,00%
Німеччина, Австрія та Швейцарія	14,00%
Близький Схід	14,00%
Франція	12,00%
Південна Європа	11,00%
Північна Європа	9,00%

Джерело: Дослідження з AML у регіоні EMEA за 2024 рік

Відмінності між регіонами CEE та EMEA

Операційна діяльність у сфері AML

Пріоритетні напрямки інвестицій

Протягом наступних двох років як у CEE, так і в Західній Європі моніторинг транзакцій визначено пріоритетним напрямком інвестицій у сфері AML/CFT. Підвищена увага до цієї сфери зумовлена усвідомленням того, що високоякісні системи моніторингу транзакцій є критично важливими для дотримання регуляторних вимог і підвищення ефективності механізмів контролю у сфері протидії відмиванню коштів.

Очікується, що технологічні досягнення, зокрема штучний інтелект (ШІ), значно підвищать ефективність моніторингу транзакцій, роблячи його ключовим напрямком інвестицій. Водночас респонденти з CEE менш схильні інвестувати в оптимізацію та комплексний аналіз процесів, лише 6% з них назвали цей напрямок пріоритетним. Це суттєво відрізняється від ситуації в регіонах Німеччини, Австрії та Швейцарії, а також Бенілюксу, де 22% і 21% респондентів відповідно вважають цей напрямок інвестицій пріоритетним, що свідчить про зростання уваги до ефективності в цих сферах.

Діаграма 5a: Респонденти, які назвали 'моніторинг транзакцій' пріоритетним напрямком інвестицій протягом наступних 2 років, – за регіонами

Діаграма 5b: Респонденти, які назвали 'оптимізацію і комплексний аналіз процесів' пріоритетним напрямком інвестицій протягом наступних 2 років, – за регіонами

Джерело: Дослідження з AML у регіоні EMEA за 2024 рік

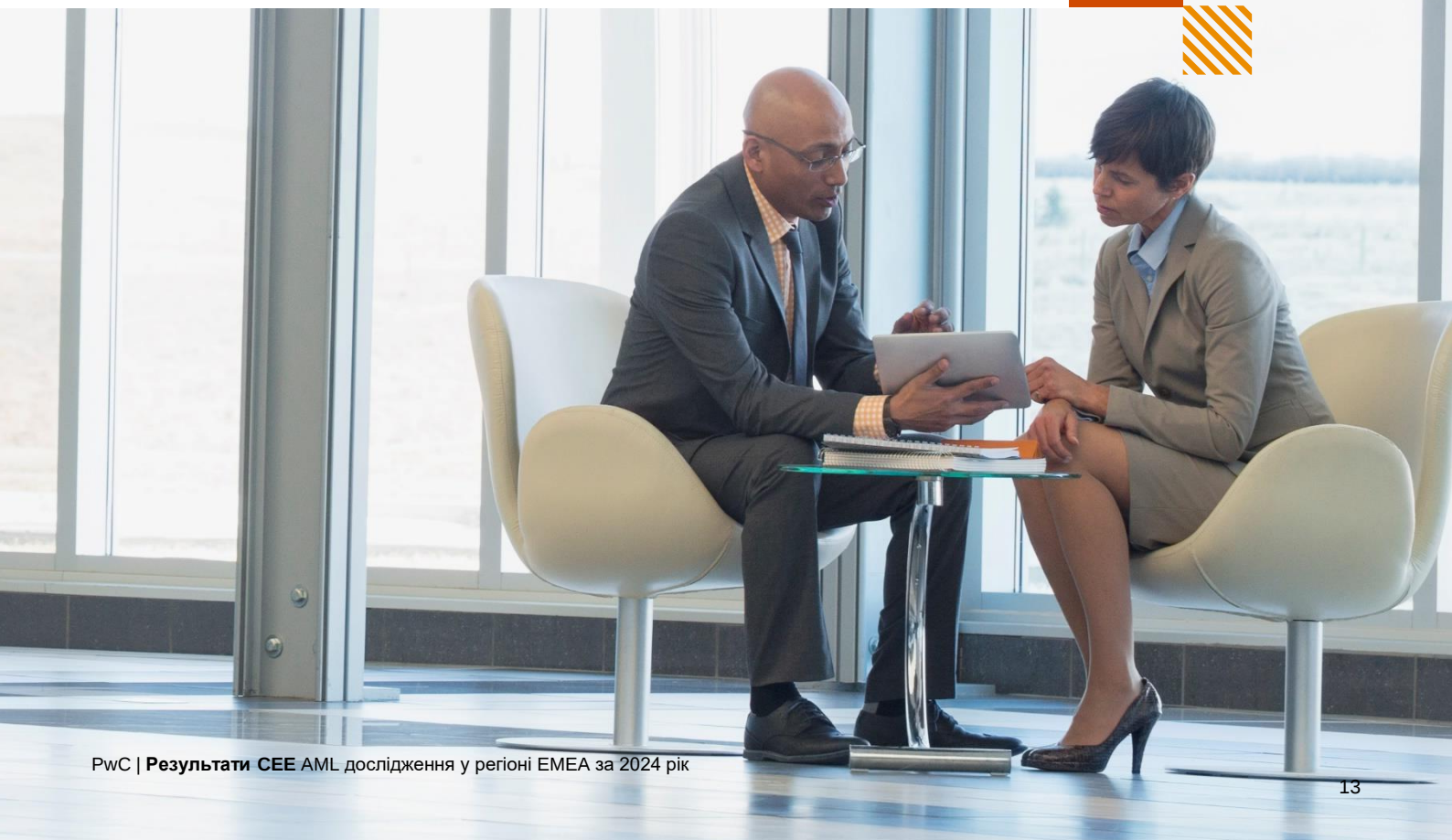
Відмінності між регіонами СЕЕ та ЕМЕА

Операційна діяльність у сфері AML

Пріоритетні напрямки інвестицій

Нижчий ступінь пріоритетності може свідчити про першочергову увагу подоланню таких найбільших викликів у сфері AML, як моніторинг транзакцій, а не підвищення ефективності та оптимізації процесів. І навпаки, він може свідчити про те, що країни СЕЕ вже досягли значного прогресу у цій сфері, тому більше не вважають її викликом, що потребує значної уваги. За результатами галузевого аналізу можна зробити аналогічні висновки щодо банків у регіоні СЕЕ та в регіоні ЕМЕА, які зосереджені на інвестиціях у моніторинг транзакцій і належну перевірку/онбординг клієнтів, а також щодо банків у регіоні СЕЕ, які приділяють менше уваги оптимізації і комплексному аналізу процесів.

Основні фактори, які стимулюють інвестиції в AML у регіоні СЕЕ, є такими ж, як і в Західній Європі. Серед респондентів з СЕЕ 39% вказали "підвищення ефективності системи комплаєнс контролів" як головний чинник інвестицій. Підвищення ефективності бізнес-процесів та покращення якості обслуговування клієнтів є другим за важливістю фактором, який відзначили 23% респондентів. Варто зазначити, що зміни у регуляторних вимогах були зазначені майже чвертю респондентів (23%) у СЕЕ, в той час як у Західній Європі цей фактор відзначили лише 13% респондентів.

Відмінності між регіонами CEE та EMEA

Технології

Інвестиції у технології

Більшість фінансових установ у CEE налаштовані на інвестиції в новітні технології. Це підтверджується тим, що понад 91% респондентів планують здійснити такі інвестиції протягом наступних двох років. Крім того, у бюджетах 73% респондентів передбачено виділення 10% коштів на технологічні інновації.

Галузевий аналіз показує, що суттєвих відмінностей між банками та платіжними установами в CEE немає, адже обидві категорії активно готові інвестувати в технології. Такий проактивний підхід свідчить про прагнення країн цього регіону бути на передовій технологічного розвитку у фінансовому секторі та впроваджувати ефективні практики у сфері AML. На відміну від цього, регіон EMEA демонструє неоднорідність в інвестиціях у технології. Такі фінансові центри, як Німеччина, Австрія, Швейцарія, Бенілюкс, Велика Британія та Ірландія, інвестують у технології більш обережно. Водночас Франція, Південна Європа та Північна Європа більш схильні до інвестицій у технології. Загалом у регіоні EMEA банки найбільше готові вкладати у цифрові технології, виділяючи на це 10% і більше своїх бюджетів.

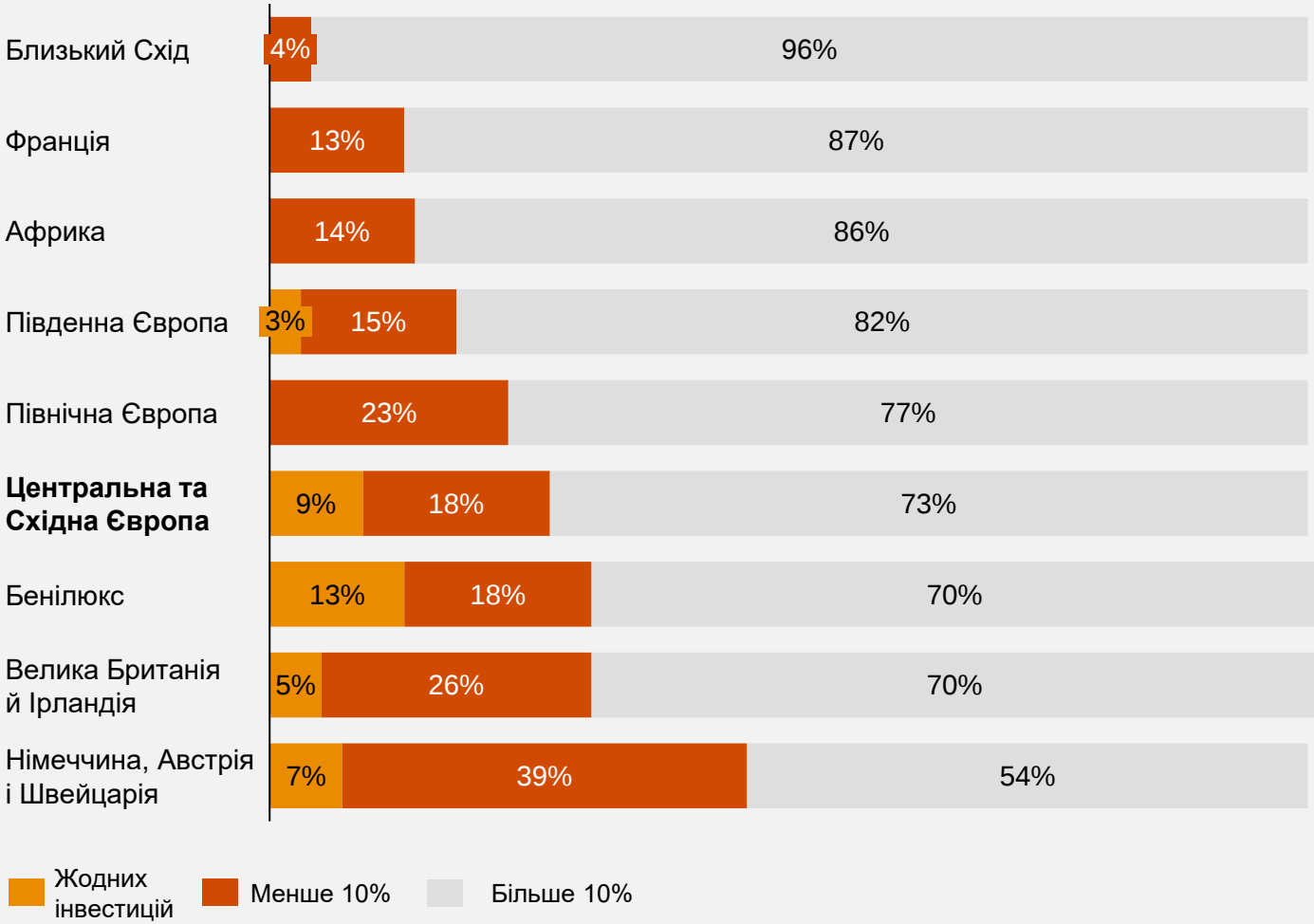
Відмінності між регіонами СЕЕ та ЕМЕА

Технології

Інвестиції у технології

Інвестиції в сучасні технології, які здійснюють організації в СЕЕ, вже приносять позитивні результати. Лише 8% фінансових установ у цьому регіоні вважають "застарілі системи" перешкодою для впровадження нових цифрових технологій. Це значно менше, ніж 13% або більше фінансових установ у різних регіонах ЕМЕА. У середньому, 35% фінансових установ у регіоні ЕМЕА вказують на "застарілі системи" як на перешкоду для впровадження новітніх технологій. Також 35% респондентів у цьому регіоні зазначають брак кваліфікованих кадрів як проблему, чого не спостерігається серед респондентів у СЕЕ.

Діаграма 6: Який відсоток у бюджеті AML Ви плануєте виділити на інвестиції у цифрові технології протягом наступних 2 років? – за регіонами

Примітка: сума відсотків може не дорівнювати 100% внаслідок округлення

Джерело: Дослідження з AML у регіоні ЕМЕА за 2024 рік

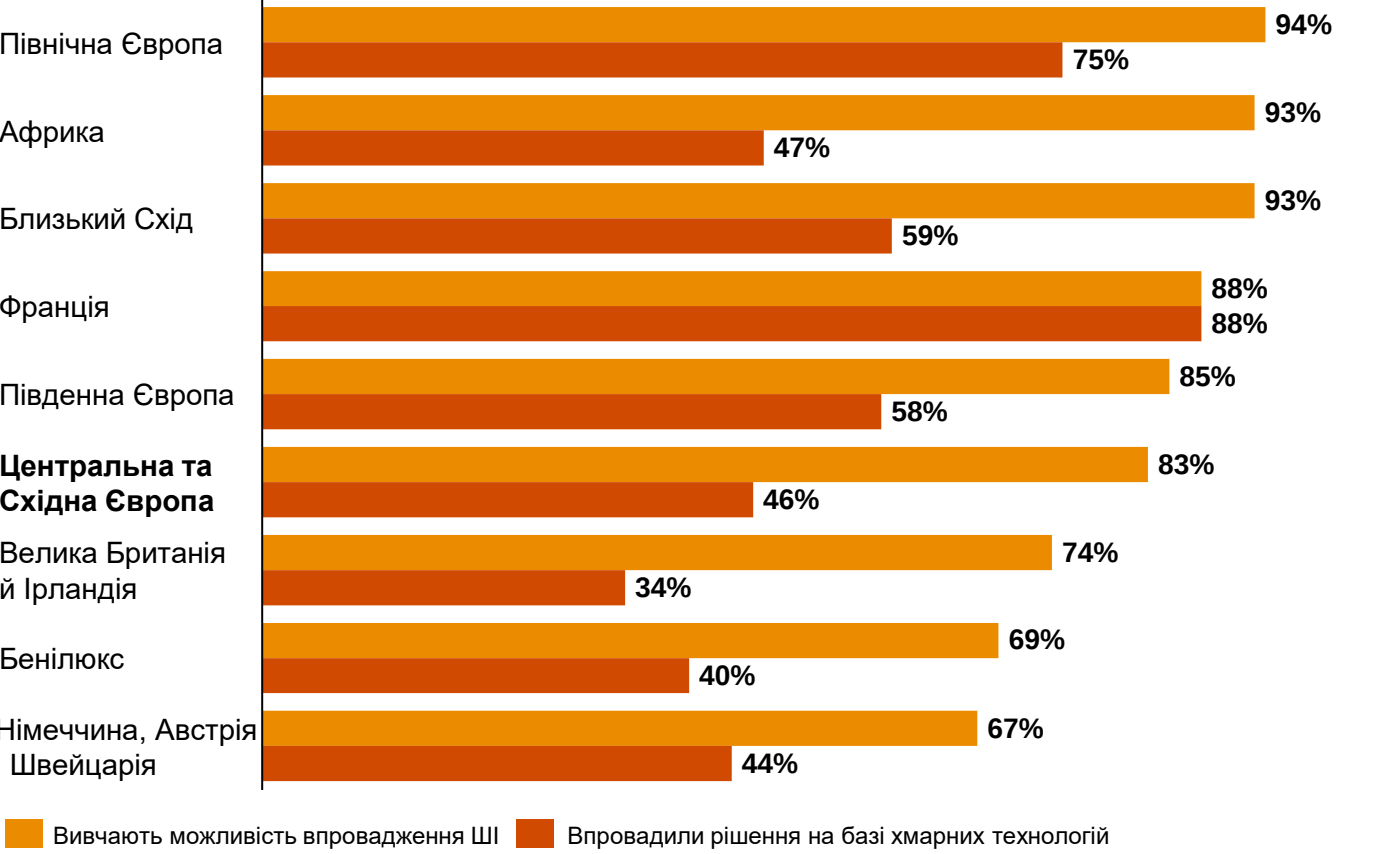
Відмінності між регіонами CEE та EMEA

Технології

Рішення на базі штучного інтелекту

У регіоні CEE 83% фінансових установ розглядають можливість впровадження технологічних рішень на основі штучного інтелекту (ШІ), що перевищує показники багатьох регіонів Західної Європи, таких як Велика Британія та Ірландія (74%), Бенілюкс (69%) та Німеччина, Австрія і Швейцарія (44%). Подібно до своїх колег у регіоні EMEA, фінансові установи в CEE планують використовувати ШІ для моніторингу транзакцій, скринінгу, належної перевірки клієнтів та оцінки ризиків клієнтів. Це свідчить про проактивний підхід і відкритість регіону CEE до впровадження передових технологій для підвищення ефективності фінансової діяльності.

Діаграма 8: Поточне впровадження рішень на базі хмарних технологій і заплановане впровадження рішень на базі ШІ

Джерело: Дослідження з AML у регіоні EMEA за 2024 рік

Інформація про дослідження

Результати дослідження AML у регіоні EMEA за 2024 рік серед респондентів у CEE

Це дослідження ґрунтується на [Дослідженні з AML у регіоні EMEA за 2024 рік](#), опублікованому у квітні 2024 року, та включає відповіді фінансових установ, розташованих у регіоні CEE. У цьому регіоні ми надаємо професійні послуги у 27 країнах, в яких функціонують наші 53 офіси.

Загалом в опитуванні взяли участь 39 фінансових установ з регіону CEE, що становить 10% від усіх респондентів у регіоні EMEA. Серед респондентів з Центральної та Східної Європи 88% складають банки, а 12% — платіжні установи, причому 77% з них знаходяться в Європейському Союзі.

Читати звіт

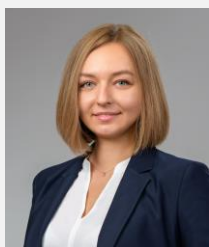

Контакти

Андрій Третяк

Директор,
Керівник практик форензик та протидії фінансовим злочинам, PwC Україна
andriy.tretyak@pwc.com

Ірина Лубська

Старший менеджер,
Консультування з питань форензик та протидії фінансовим злочинам, PwC Україна
iryna.lubska@pwc.com

Олексій Венгерський

Старший менеджер,
Консультування з питань протидії фінансовим злочинам, PwC Чеська Республіка
oleksii.vengerskyi@pwc.com

Анатолій Савченко

Старший менеджер,
Консультування з питань форензик та протидії фінансовим злочинам, PwC Україна
anatolii.savchenko@pwc.com

Вадим Романюк

Старший менеджер,
Керівник практики банківського та фінансового права, АО PwC Legal в Україні
vadym.r.romaniuk@pwc.com

© 2024 PwC. Усі права захищені. Цей документ не підлягає поширенню без дозволу PwC. Під PwC розуміють мережу фірм-учасниць PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) або, залежно від контексту, окремі фірми-учасниці мережі PwC. Кожна фірма мережі є окремою юридичною особою і не виступає в якості агента PwCIL або будь-якої іншої фірми у складі мережі. PwCIL не надає послуг клієнтам. PwCIL не несе відповідальності за дії або бездіяльність фірм-учасниць, не може контролювати їхні професійні судження або накладати на них жодні юридичні зобов'язання. Жодна фірма мережі не несе відповідальності за дії або бездіяльність інших фірм мережі, не може контролювати їхні професійні судження або накладати на них чи PwCIL жодні юридичні зобов'язання.